

In 1979 publiceerde wijlen pater Marcel J. Van Kerckhoven, een van onze bekendste heemkundigen, het boek "Lief en leed in het aloude Geraardsbergen". Daarin noteert hij –in het Geraardsbergs dialect- de sage van de "De stieënen Karmeliet". Dit verhaal was zo pittig geschreven dat mijn interesse voor het dialect en meer bepaald voor het Giesbaargs was gewekt.

Dit artikel was in meer dan één opzicht interessant: het gaf een tijdsbeeld (midden 17de eeuw) van onze stad gedurende een van de meerdere pestperiodes, en tevens werd het verteld door een inwoner van Geraardsbergen in het typische dialect.

Ik vond het de moeite waard om het verhaal in dit artikel over te nemen; weliswaar heb ik de schrijfwijze van meerdere woorden dienen te corrigeren. Al ben ik er mij terdege van bewust dat ook ik een benaderende schrijfwijze hanteer; een dialect moet immers ook nog leesbaar blijven.

DE STIEËNEN KARMELIET

't Es lank, lank, lank geleën, de peste spuktege in Giesbaargen en in de anvirong, moar da gaf nie, de poaters moesten blauven preken en biecht huëren. Op zekeren dag, 's maargisj, wierd poater Zjacobus ba zannen uëverste geroepen.

"Poater Zjacobus, de paster va Zoarlingen éé ma nen biechtvoajer gevroagd; g' en zatj ga zeker nie benaat van de ziekte, hè! De paster verwacht a van den achternuunt".

"Goed, Poater Uëverste, 'k za ner Zoarlingen goan".

In de achternuunt kwamp a gelèk gewente de zegen vroagen van zannen uëverste en gink oan. Mer onder de boane vuldega èm mè ne kieër duëdmoej.

"'k Hè de ziekte vast", paasdega.

"Geir ester en hof, 'k za der nertoe goan en helpe vroagen".

Mer astja op de deure kloptege en bleef kloppen zonder dat er iemand veure kwamp, wist a da de meensjken doar ni en woaren.

"Giël zeker wiggeluëpen veur de peste", paasdega.

Astja ommekeek zag a ne staal open stoan. A gink ner binnen, viel op zan knien'n en begost zannen patternoster te lezen.

En azuë estja gestorven!

As den boer mè zan familie ner 't hof were kwamp vond a de poater nog altaud op zan knien'n. A verskusjtege nog gieën klaan bitjen asta zag dat de poater duëd was.

"Zjezes van Maria!" riep a, "de poater es verstiendj gelèk as de vra van Loth!" "'t Es e miroake!", riep zan vra." Goat aga de poaters verwittigen!"

De verstiendje poater wierd ner 't kluëster te Giesbaargen gevoerd. De kaarke zat opgekropt van 't volk. En noa den diensjt hein de poaters hem begroaven veur de altaar van de hauligen Zjozef.

Ja, moeste doar de vloer opbreken, ge zutj zeker de stieënen karmeliet were vennen, gelèk as datten gestorven es lank, lank geleën!. Leest veur zan ziele.

~~~~~

Tot daar de sage. Pater Marcel J. Van Kerckhoven ploos ook de historische context na; hij noteerde het volgende:

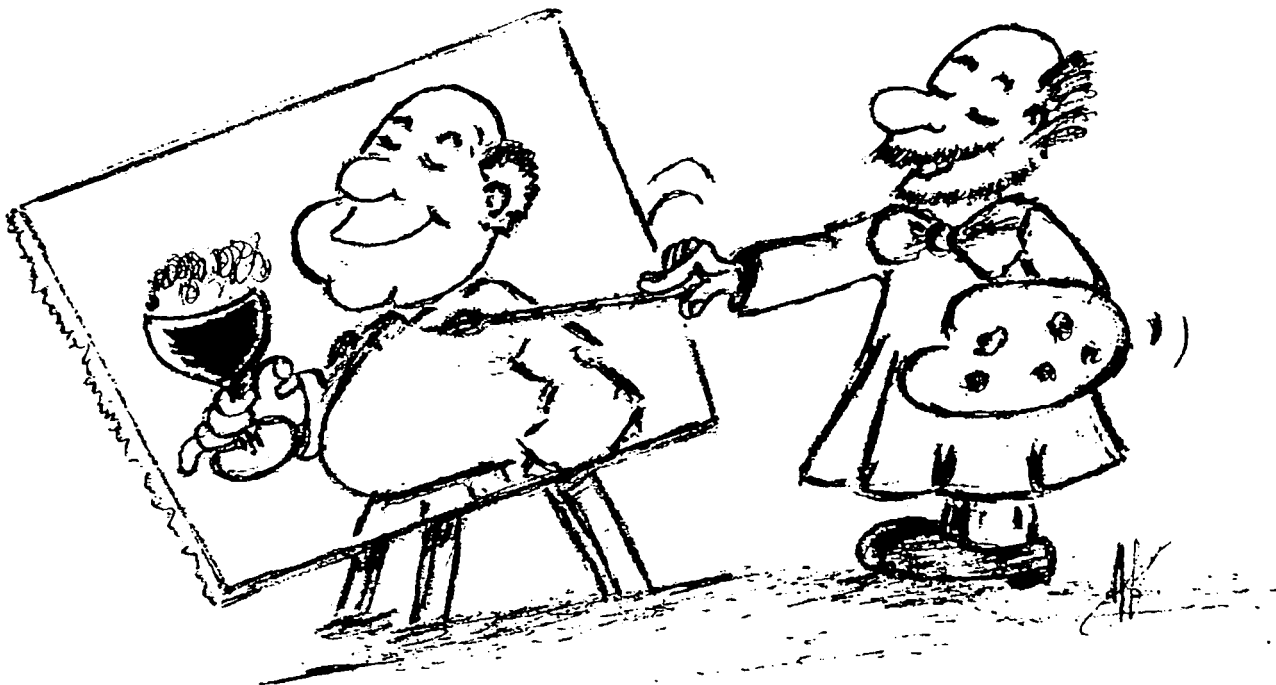
In het "Obituarium Carmelitarium Gerardimontensis" (boek van de overleden kloosterlingen) lezen we het volgende: " Ten jaere 1655 den 7 july zijn overgebracht geworden de beenderen van den Eerw. Vader Jacobus Kerckhove, die neghentien jaren te voren in eenen stal ontrent Saarlinghe aen een besmettelijcke zieckte bezweken, dood wierd gevonden zittende op de knieën en met ghevouwen handen; hij wierd aldaer in ongewijde grond beghraven.

Eindelijk, op aandringen van Mevrouw van het hospitaal (Joanna David) wierden zijn beenderen ontgraven en in de kerk van het hospitaal geplaatst, vanwaer wij den dag naerdien stoetsgewijze, ze zijn gaen halen en ze, naer eenen plegtige lijkdienst, in onze kerck begraven hebben".

~~~~~

Onderstaande uitdrukking heeft weliswaar niet veel te maken met "de Stieënen Karmeliet", maar is wel een plaatselijke zegswijze die verwijst naar het karmelietenklooster: "**'t Es karmelietenweer**", wat zoveel wil zeggen als: 't is aanhouden goed (warm) weer.

Zou het volgende gezegde ook van toepassing zijn op de paters karmelieten?

Iemand ne poater skilderen: iemand belazeren of een poets bakken.

Met dank aan: Johny De Nie en Annemie Geerts